

over til Lejehuse. Der er dog vist ingen Tvivl om, at, hvis vi ville undersøge, hvilke af Husene der dyrkes og drives bedst, skal det nok vise sig, at det er Ejendoms-husene. Derefter komme Fæstehusene, og endelig Lejehusene. Saaledes tror jeg, det vilde stille sig, og Grunden dertil er ingen-lunde den, at Lejehusmændene ere de daarligste Landmænd, men ganske simpelt den Besiddelsesmaade, de maa leve og virke under. Det svækker deres Arbejdslyst, deres Energi, deres Lyst til at koste paa det Hjem, de have, at de ikke have nogen som helst Sikkerhed for selv at faa Udbytte af det Arbejde og de Bekostninger, de nedlægge i deres lille Hjem. Derfor tror jeg, det ikke en Gang kan siges at være uretfærdigt, at man lægger Fæstevang paa de Huse, der nu ere bortfæstede. Og for Ejerenes Vedkommende kan jeg egentlig ikke se, at dette vil faa saa megen stor og indgribende Betydning, at det vil kunne genere ham i nogen høj Grad. Vi maa jo huske paa, at der i § 1 gives forskellige Bestemmelser, hvorefter Ejeren kan flytte Fæstetvangen over paa et andet Hus, hvis han har et Fæstehus; som ligger ham i Vejen, om jeg maa bruge det Udtryk, og som han derfor nødvendig vil have fæstet ud igen. Han har saa den Udvej at kunne lægge Fæstetvangen over paa et andet Hus, og jeg kan egentlig ikke se, at denne kan komme til at genere ham i nogen videre høj Grad. Naar det ærede 6te Medlem for 2den Kreds mente, at, hvis vi fik Bestemmelserne om Lejehuse, faldt Grunden til Bestemmelsen om Fæstehuse bort, tror jeg ikke, det er rigtigt. I Henhold til de Bemærkninger, jeg allerede har fremsat, tror jeg, at det alligevel maa erkendes, at det har sin store Betydning at kunne bevare de Fæstehuse, vi have omkring i Landet.

Det nævnte ærede Medlem mente, at det var noget strengt, hvis en Mand rejste et halvt Aar, efter at han havde foretaget en Forbedring ved sit Hus, et Byggearbejde f. Eks., at han saa alligevel skulde have fuld Erstatning, men jeg kan dog egentlig ikke se, at der er noget urigtigt deri. For det første vil noget saadant vistnok kunne ske i ganske enkelte Tilfælde, det vil kun kunne ske i de Tilfælde, hvor vedkommende Lejer af en eller anden Grund *tvinges* til at forlade sit Hjem; det har ikke været hans Lyst at rejse fra det, men han tvinges af en eller anden Grund til at forlade det. Det vil ikke ske ret tit, og jeg kan derfor egentlig ikke se, at der er noget urigtigt i, at han faar fuld Er-

statning for det Offer, han har bragt dette Hus.

Ligeledes mente det ærede Medlem, at det vilde være haardt for Ejeren, at han skulde udbetale en Bøde af 40 Kr., fordi han ikke kunde faa bortfæstet Huset. Jeg tror, at dette vil blive ganske enkelte Undtagelsestilfælde, som ingen synderlig Betydning ville faa. Det er dog vistnok saaledes, at, saa snart der er et fæsteledigt Hus, er der som Regel mange, der ønske at komme i Besiddelse af det, og det vil kun blive ganske enkelte Tilfælde, i hvilke et saadant Hus vil komme til at staa ledigt.

Med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorvidt Bestemmelserne ogsaa gælde for Huse paa Hovedgaardens Jord, maa jeg sige, at min Opfattelse er den, at de gøre det. Jeg skal tilføje, at det jo er et Spørgsmaal, som jeg er meget villig til at forhandle nærmere om med det Udvalg, der forhaabentlig bliver nedsat for at drøfte denne Sag.

Det ærede 4de Medlem for 10de Kreds (Steensen-Leth), 2det Medlem for 9de Kreds (la Cour) og endelig 6te Medlem for 6te Kreds (Ahlefeldt-Laurvig), vare efter deres Udtalelser jo stærke Modstandere af dette Forslag. Det ærede 4de Medlem for 10de Kreds sagde, at det var en „Klasselov“, det var at yde en „Klasse“ af Mennesker særlige Begunstigelser, men det er jo slet ikke rigtigt. Nej, Lovforslaget gaar egentlig kun ud paa at stille disse Mennesker lige med andre Mennesker, som leve under Fæstevæsenet, man kan altsaa ikke sige, at det er Hensigten at yde dem særlige Begunstigelser. — Naar det ærede Medlem mener, at det vil nedbryde Moralens, at en Tjenestehusmand, der er opsagt, faar Ret til at blive boende i sin Lejlighed i 4 Uger for at opsøge en anden Lejlighed, forstaar jeg slet ikke denne Udtalelse. Jeg synes, at det maa siges at være en almindelig human og menneskelig Tanke, at, fordi en Mand af en eller anden Grund forlader sit Arbejde, derfor bør han ikke samme Dag kunne kastes ud med sin Familie og med sine Ejendele. — Saa talte det ærede Medlem ogsaa om, at der slet intet Sted i Forslaget stod noget om, at Husbonden, Ejeren, havde Ret til Erstatning. Jeg tror, at dette Spørgsmaal vil fuldstændig falde bort af sig selv, hvis vi faa Forslagets Bestemmelser gennemførte. Det sker ganske sikkert nok nu, at et Fæstehus bliver afleveret i en meget daarlig Tilstand, forfaldent baade i den ene og den anden Retning, men hvad er